

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fóra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—ESTRANGER, 2'50

MAIG

—Que'n té de poesia aquest mes de Maria.

El "maco"

L'alcalde de R. O. de Barcelona està fent lo que en llenguatge familiar se'n diu el "maco". I diem el "maco" per no dir el "pinxo".

Constitueix una provocació intolerable la seva actitud. Ell s'ha atrevit a anul·lar l'acord de l'Ajuntament autoritzant la circulació de vehicles el dijous i divendres sants, acord que altres alcaldes conservadors, monàrquics i catòlics, com en Sagnier, havien autoritzat els anys anteriors. Ell s'ha atrevit a continuar aferrat a la vara després d'un enèrgic vot de censura. Ell s'ha atrevit a burlar-se dels regidors republicans, dient-los un dia al dematí que deixaria la vara i desdint-se'n a la tarda del mateix dia. Ell s'ha atrevit a llençar el guant al poble lliberal de Barcelona, disposant-se a no fer cap cas de la protesta pública per la seva actitud.

Nosaltres creiem que els republicans de Barcelona han d'aixecar-se iradament contra aquesta befa d'un alcalde de R. O. al qual guarden les espatlles els joves feréstecs del requetè. Estem segurs que l'opinió ciutadana estarà al seu costat. Ni amb patilles ni sense patilles, ni amb requetès ni sense requetès, és prou "maco" el senyor Boladeres per a trepitjar els sentiments de dignitat del poble barceloní.

Denúncia?

El nostre número de la setmana passada fou denunciat.

Denunciat?... I per què? — preguntarà vostès—De què'ls acusa el senyor fiscal? D'haver publicat un auca ignocentíssima en la qual—paraules textuales del document—se ridiculitza al Presidente del Consejo.

De manera que ara ja ho sabem. Mentres mani en Dato i tinguem governadors com l'Andrade i fiscals com els que patim, els nostres dibuixants no's poden permetre comentar en broma cap viatge triomfal i gloriós de cap primer ministre.

Ha arribat l'hora, segons es veu, de que'ls administradors de justícia, es passin les lleis per sota l'aixella. En tots els països del món, incloent-hi l'execrable imperi Alemany, dibuixants i escriptors poden fer crítica fins dels seus propis sobirans, sempre que la sátira no sia injuriosa. Aquí no; aquí per unes botes de montar una mica llarguerudes, vinguen anys de presidi. I no tenint-ne prou amb això, que sempre havem acatat, tot i creient que és un abús contra la bescantada llibertat de pensament, ara ens surten amb que un President del Consell, un Eduardet qualsevol, Don Nadie, és tan inviolable com el rei.

I aqueixa mateixa justícia és la que fa el sort davant dels grinyols d'en Jordi quan li estiren l'orella; la que ampara tota mena de negocis bruts en els Ajuntaments, i la que s'aprofita de la neutralitat per a fer el caldo gros als acaparadors de subsistències.

Denúncia?... No creiem que se'n pugui dir denúncia de la nova carícia fiscal. Deu ésser més aviat un xisto d'un humorista competidor.

El senyor fiscal de S. M. pot continuar amb els seus tretze, prenent-nos de cap d'esquila i amonint-nos sovint amb paperets. Nosaltres, inspirant-nos en el dret i la bona justícia, seguirem ridiculitzant al Presidente cada vegada que ho tinguem per convenient.

I, o acabarà el llapiç roig de molestar-nos, o al últim haurem de creure que lo que té el senyor fiscal és enveja d'en Dato, i que també vol la seva auqueta.

Si acàs digui-ho clar, que serà servit.

L'eco de la veu d'en Maura

En Maura no és una idea. És una passió. Els qui van a escoltar-lo ja saben bé que no han de rebre en la seva paraula una infusió d'ideal, sinó un contagi de passionalitat. El seu darrer discurs és una continuació de la seva vida. Una vibració comunicativa, una tensió encomanadora, una suggestió. Més de mitja Espanya s'ha format en aqueixa escola padòxista. Quan se parla d'en Maura com d'un

renovador, no hi ha medi de sustreure's a un trist somriure...

Però, en Maura té un tema ja uniforme que és el que més ens interessa comentar. El de la moralitat, el de l'integritat, el de la forta honradesa política. Altres vegades n'hem parlat aquí mateix. El meu estat no'm permet estendre-m'hi avui com voldria. Però podem fiar aquí una tan palpitant contradicció entre dues Espanyes sobre el concepte de l'actitud política, que bé podria trobar-s'hi la clau de la dualitat irreductible de la nostra vida nacional.

Tota la gloria actual d'en Maura depèn d'un moment de ruda i fatal dictadura política. Tota la seva vida parlamentària anterior, en la qual hi ha moments tan bells com el de les reformes de Cuba, i paraules tan memorables com les que pronuncià en defensa de la llibertat absoluta de les idees, tot això és inútil o negatiu pels seus actuals idòlatres. Més encara. El Maura d'avui seria negat o menyspreuat pels seus entusiastes si hagués continuat la seva tradició. Molts dels seus fidels foren un temps els seus detractors. En Maura és un fenomen d'absorció d'un temperament pel medi.

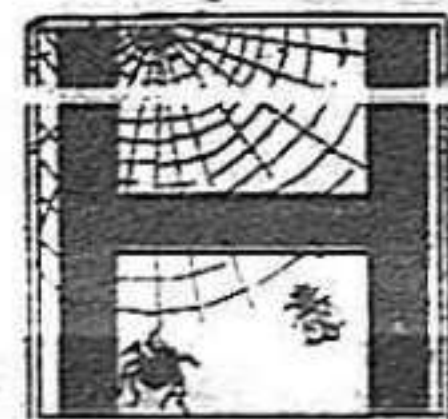
El seu discurs del «Real» és un exemple de potencia escènica poques voltes igualada a Espanya. Des del temps d'en Castelar potser no s'ha vist res comparable. Es, si voleu, un Castelar a l'inversa, corresponent a l'evolució de l'actual burgesia.

I lo curiós és que el comentari vulgar diu: «Un idealista! Es un romàntic! Es un Quijote!» Ve-t'acuí com els ideals més extrems de l'esperit s'han transformat, per a les gents indoctes, en una apelació contínua i monòtona a l'autoritarisme, a la materialitat més empírica del poder, a una vaga i flonja promesa de regeneracions purament medials i governatives.

El teatre era ple a vessar. El gran home parlava... ¿Hi havia, al darrera d'ell, la terrible ombra? Lo que sí pot afirmar-se és que no hi havia, al davant d'ell cap alta fórmula qui respongués a les imperioses solucions dels nostres grans dies. ¿Què hi havia com a resposta a l'immensa qüestió del Treball? ¿Què hi havia com a contestació a la qüestió nacional militar i religiosa? I, més que res, ¿què hi havia per a dignificar-se en el tràgic moment que atravessem, quan no sols les idees topen ja per a modificar-se i renovar-se, sinó que'ls pobles mateixos se destrueixen, per a millor treure noves espècies vives de la destrocada i sanguinosa matèria?

GABRIEL ALOMAR

Desgavell

A parlat en Romanones i el seu discurs ha constituït una crida fervorosa a les esquerres per a la formació d'un bloc formidable, capacitat per a exercir el govern a l'altura de les circumstàncies excepcionals que crearà la pau futura. Els demòcrates no han fet escarafalls a l'invitació d'en Romanones i els reformistes han somrigut benèvolament.

Ha parlat en Maura i en la seva eloqüent oració ha fet remarcar la conveniència d'un agrupament decidit de totes les dretes que, saturades d'un pregon esperit religiós, vulguin salvaguardar a Espanya de l'invasió que, finida la guerra, poden fer en nostra patria uns ideals perniciosos de renovació social. Els jaumins han remenat la qua esperança d'una possible resurrecció del seu esperit reaccionari, i els de la Defensa Social s'han fregat les mans de gust.

Tots els elements que a Espanya tenen interès en sostenir l'actual règim amb tot el seu seguici d'oligarquies, cacicats, negocis i privilegis; totes les classes socials empenyades en fer-nos anar enrera com els crancs; totes les institucions arcaïques que viuen a expenses de la sang i de l'enteniment del poble, s'apressen a unir-se per a fer-se forts en la defensa dels seus interessos, preparant-se per a resistir a qualsevol intent de renovació.

Tan sols els republicans seguim indiferents i pereçosos, emplantant la mica d'energia que'ns queda en baralles xorques i ridícoles vanitats. Els partits organitzats se desencolen i divideixen en *micro-organismes*. El vell partit federal se fracciona en dos bandes que's tiren pel cap el programa d'en Pi. Despulls dels radicals i dels nacionalistes constitueixen un nou partit nacionalista-radical. El reformisme ens xucla la gent i alguns impacients, saltant per sobre del reformisme, no paren fins a les probables menjadores del comte de Romanones.

Tot-hom s'ajunta, tot-hom s'uneix menys els elements que, en l'hora suprema de la reconstitució d'Espanya, seria més necessari trobar fermament units i enèrgicament disposats.

Esperem, pacients, que'l seny s'imposi.

JEPH DE JESPU

SONATA XXXIII

¿U'm conteu de nou? Res? De manera que tot es vell, eh? Sembla estrany que no vos ficieu en les coses més transcendents de la terra i les deixeu passar per alt sense donar-hi importància. I d'això d'en Millán, què?

Qui és aquest ximple que pregunta qui és en Millán? Pot haver-hi un barceloní que desconegui el cognom de l'il·lustre regidor i carboner? Vaua el món! I per això se fiquen en política? Doncs en Millán, en els actuals moments, és l'ambo del jove i elegant marquès d'Olerdola. L'un ha deixat el nacionalisme per a entregar-se al braç dret del comte de Romanones, l'altre, ai! deixa als seus per a llençar-se al braç esquer, sobre mateix del cor, del insigne coix.

Ja ha pescat, ja ha pescat, el comte en el seu últim viatge; lo que'm temo es que'ls peixos no siguin pas llobarros ni llísseres, sinó uns burretets petits.

Molt bé; ja s'ho faràn; però ara que parlo d'en Rius vui contar-vos una història de quan ell era petit. Anava a un col·legi, de pàrvul, aprenent a confegir, quan hi arribà un nou deixeble. Aquest no sabia encara ni conèixer les lletres; però tenia uns ullarros blaus i vius. El mestre digué:

—Señorito Rius! B A.

—Ba.

I el novell vingia riure de manera descarada. El mestre s'enfadà i li digué:

—Señorito, guarde compostura! ¿De qué se está V. riendo?

I el novell feu, ofegant-se:

—Es diu Rius! Es diu Rius! — i es senyallava el pecat.

Doncs sí; amb l'auxili d'en Millán sembla que en Boladeres podrà seguir fent de batlle, perquè tenir l'adhesió del carboner és tenir la d'en Romanones i ja hem convingut tots que en Romanones és el qui mana. Es un dir el això del qui mana, perquè ell manarà a tot-hom però lo que és als seus correligionaris de Barcelona, la tinyeta!

Es inútil:

—Som i serem gent catalana tant si volem com no volem.»

A nosaltres no ens mana ningú, ni ens organitza ningú; no hi valen comitès, ni or-

dres de quefe, ni recados d'allà on vinguin. I voleu que vos ho digui, si jo fos Grañé o Maristany o Collaso, diria al sentir lo que vos dic:

—Doncs sí, Moritz, i amb molta honra! Aquí cada casa és un món, i cada un s'entén i balla sol, i val més ésser cap d'arengada que qua de llus.

I jo contestaria:

—Té raó, senyor Pere Grau, vui dir comte de Lavern.

I ell respondria:

—Que vé al Continental a fer beguda?

I jo:

—Anem!

El mal és que no passa res d'això i que la tindré de fer sense companyia aristocràtica. Què s'hi farà?

Enric, Enric! Porta'm beure.

MORITZ IX

ELS BLOCS

A política espanyola torna a entrar en un període de blocs. Periòdicament se parla de blocs a Espanya. Tant aviat es tracta d'un bloc de les dretes com d'un bloc de les esquerres. Ara es tracta al-

hora d'aquests dos blocs. El senyor comte de Romanones ha alçat la bandera del bloc de les esquerres en el seu discurs de Mallorca. El senyor Maura ha alçat la bandera del bloc de les dretes en el seu discurs del Teatre Real de Madrid. Diferència entre aquests dos blocs: que el del senyor comte és un bloc per governar i el del senyor Maura és un bloc per dejunar. El senyor comte para la taula del pressupost i el senyor Maura proclama les virtuts higièniques de la dieta. Com se veu la diferència és substancial. Substancial i substanciosa... Ens juguem doble contra senzill, que el bloc del comte, entremaliat, tindrà més èxit que el del olímpic mallorquí.

Don Antoni Maura, auster, ascètic, abstemí, no tindrà més que èxits d'orador, de *divo*. El comte de Romanones, que no és orador, parla d'una manera menys artística, menys retòrica; però la seva veu, acompanyada d'una mig rialleta sardònica i d'un expressiu moviment d'ulls, resulta molt més suggestiva per a les colles polítiques. Hi ha una dolça sonoritat de promeses properes en la veu del capítost lliberal. Les seves paraules evoquen imatges suculentas i al seu entorn es produeix una flaire de bona cuina. En poques paraules: En Maura empenya el fuet i el comte de Romanones empenya la forquilla. I l'experiència de les lluites polítiques espanyoles ha ensenyat que la darrera és una arma ofensiva i defensiva que dona els millors resultats. Un poc gastada és aquesta comparació, però la seva exactitud la manté sempre jove i oportuna.

I si no, veiem-ho. Fora dels seus adictes incondicionals—quasi tots jovincels, de la primera volada—qui ha respost da la crida d'en Maura? Ningú. Fins els carlins li fan el buit. Ben diferent cosa està succeint amb la crida del comte de Romanones. En García Prieto, ja ha contestat, i la seva contesta és tant benèvola, que fa creure en una pròxima reconciliació dels dos polítics. En Melquiades Álvarez, es disposa també a donar-li una contesta favorable. I és que la bandera del senyor comte—la tal bandera és un tovalló—té un màgic poder d'irresistible simpatia.

Creiem, doncs, que si no vé cap incident inesperat, el bloc de les esquerres serà un fet. Aviat veurem una societat político-mercantil, amb socis col·lectius i socis comanditaris, que es titularà *El bloque de las izquierdas* i tindrà per gerent al gran comte de Romanones. En Maura amb la seva ètica, les seves «essències nacionals» i la seva terapeùtica, continuarà fent política intermitent, amb un discurs teatral cada any, i seguirem contemplant les fotografies on la seva figura soperba està rodejada de joves, com si ell fos el pare de la canalla.

El tren del bloc de les esquerres està a punt de emprendre la marxa. Allà veiem el senyor Junoy, barallant-se a cops de maleta, amb sos correligionaris de Barcelona, perquè ell vol de totes passades, pendre bitllet...

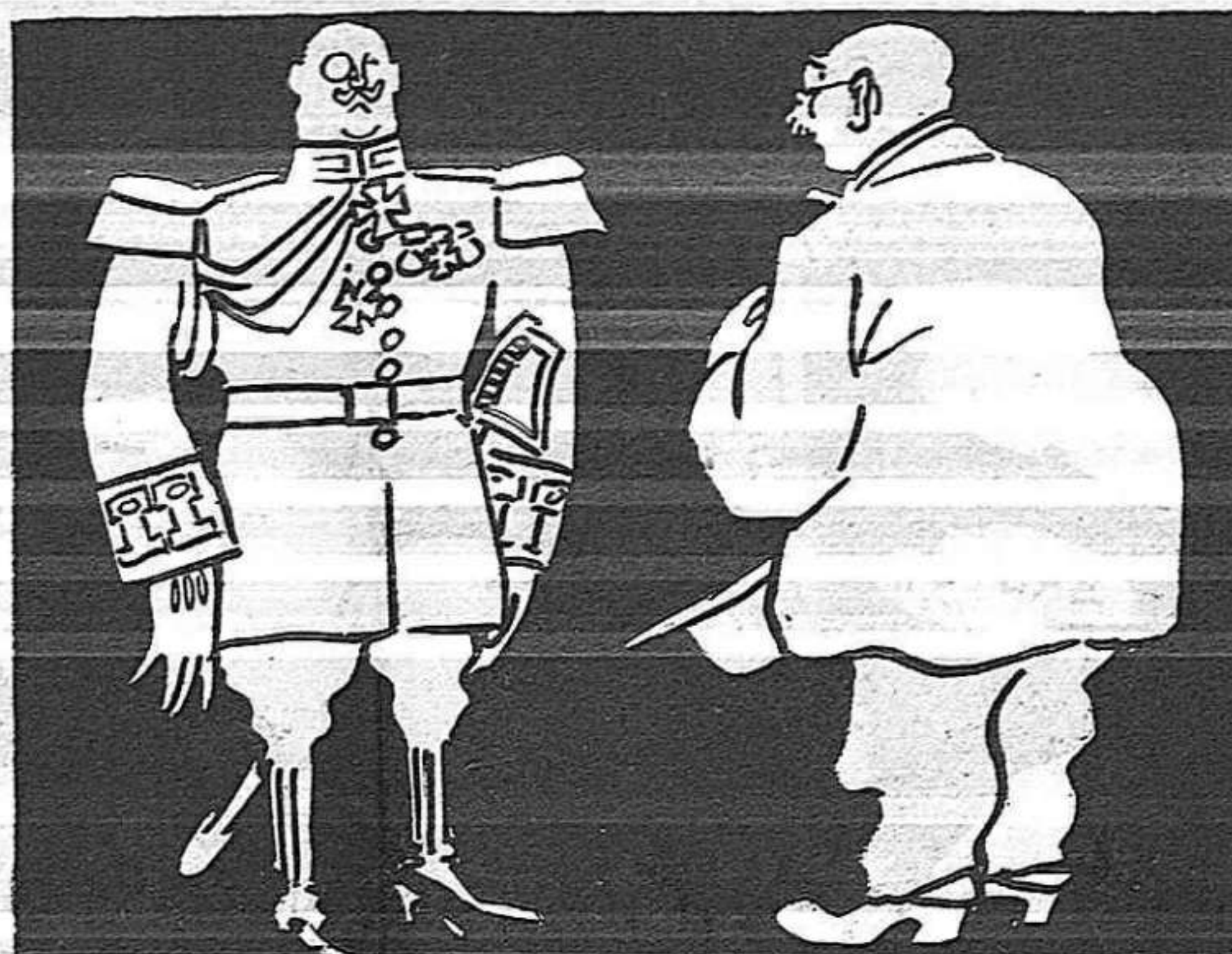
FULMEN

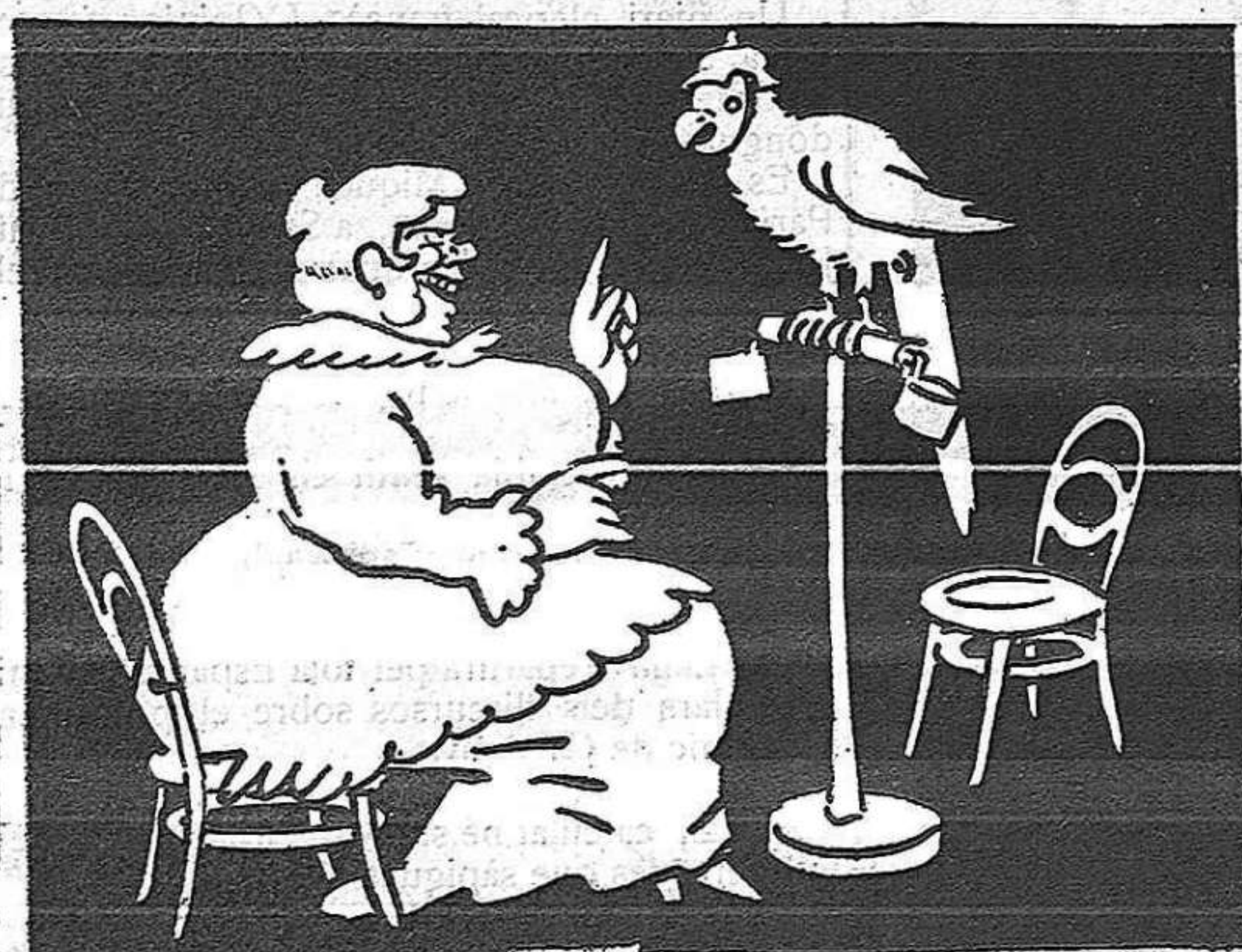
Antologia bàrbara dels temps moderns (Núm. 17)

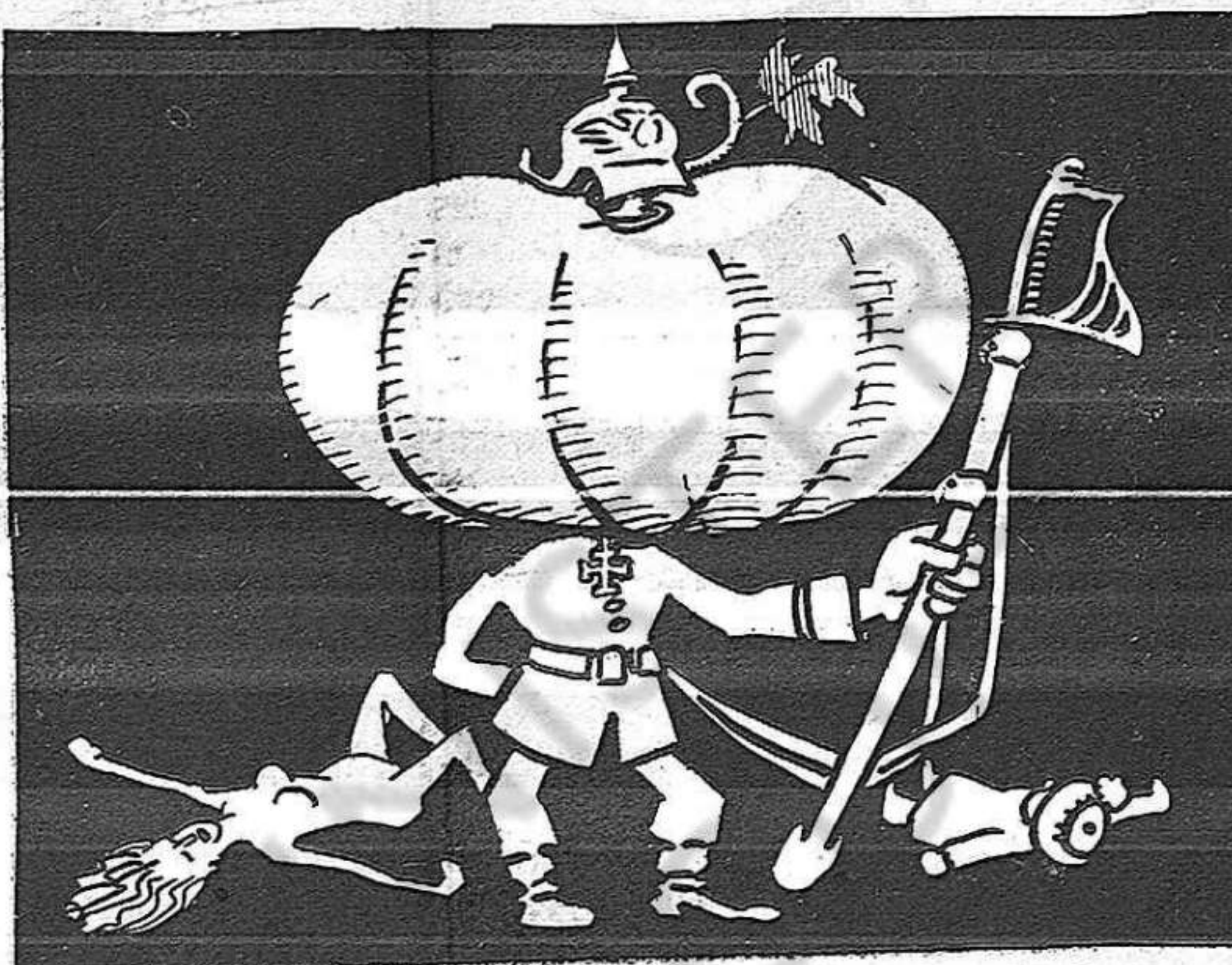
L'oficial a Déu.—Què feu parat, que no tireu aquesta bomba als exèrcits aliats?

—Senyor oficial, vol deixar-me tocar les medalles.
—No! Que estan plenes de sang, no més faltaria que vos honoresiu amb una gota... Burgès!

—Deutschland! Deutschland uber alles!
El lloro.—Vui patata!

La carabassa kultural. (Es venenosa.)

nifest alemany el qui suqui la ploma per a descriure'l; que la sucaria amb sang i amb veri, i els nostres nets hi tornarien a ésser altra vegada.

Pobre historia, si la deixem en mans d'ells. Sort que aleshores ja farem malves, que sinó, al llegir-la, hauria arribat l'hora de morir-nos de fàstic i de vergonya.

MOSSÈN LLUIS i en La Peluda corren Pampes enllà, una sequedat horrible ho ha deixat tot cremat; l'herba no és herba, és palla bruta d'argila.

Han corregut nit i dia cercant un filet d'aigua per apaivagar la set, per a rentar-se la cara.

I res, s'ha passat la nit i un sol de color de taronja, torna a sortir ben rentat en les aigües del Atlàntic, per a matar amb sa xardor la poca vida que resta a les pampes, an el seu bestiar, àdhuc a mossèn Lluís i an en La Peluda.

El clergue ja comença a estar-né tip d'aquest apostolat de pago; sobretot ara que's veu la mort a dues passes. De sobte en La Peluda s'ageu sobre'l seient i comença a cridar:

—Aii! aii! aii!
—Què teniu?
—Aii!
—Què és ai? Bony! no grinyoleu.
—Ai, mossèn Lluís, pareu la carretel·la, que vui parlar-vos.
—Bo! Veiam? Canteu.
—Mossèn Lluís, jo'm moro.
—De què?

—Primer que tot, de rabia. Després de set, després de calor, últimament de remordiments i del temor de lo que pot passar-me en l'altra vida.

—La Peluda...!
—Mossèn Lluís, és un secret quasi de confessionalari, bromes del papà; servidor no és batejat.

—La Peluda...!
—No ho soc, no, mossèn Lluís.
—Doncs alto i som-hi.

Mossèn Lluís va revestir-se, tregué la poca aigua que restava i amb ella humitejà el cap del gran *sinvergüenza*.

Aquest, aixecant la testa, li digué:
—I quin gust dona rentar-se amb aquestes calorasses!

Mossèn Lluís el mirà astorat, després li clavà una còssa, però en La Peluda reia.

Hi hem d'anar!...

Qui sigui confrare...

Lloc: Pla de la Boqueria.
Hora: acaben de tocar les nou del vespre. Fa lluna.
En Pere veu passà en Pau (que per cert du molta gana i va depressa a sopar) i fraternalment l'atura.
—Ep, home, no corris tant!...
—Ai, noi, dispensam, no't veia. Pensava més en ei piat que en tu.
—Ja sabs la noticia?
—Sobres?...
—Es dir que no ho sabs?...
—No, francament.
—Lo de Tànger.
—Què passa?
—Que hi hem d'anar.
—Ah, sí?
—Tots els homes públics, tots els diaris imparcials, tot-hom qui coneix l'intrínquil del gran problema africà diu lo mateix: hem d'anar-hi.
—Pau,

tu te'n burles, i la cosa es molt més trascendental de lo que pots figurar-te. Ja sabs què és Tànger? Ja sabs lo que aquest mot representa per nosaltres?
—Sé que es tart i que...
—Tànger és la porta del continent africà, la clau del Mediterrani, la bretxa que dona pas al vell imperi de l'Atlas.
—Ui, que coses!... Bretxa, clau, porta...
—Sí, ni que te'n riguis.
—Si no me'n ric!...
—Es igual.
T'ho prens amb indiferencia, i això, quan està sonant l'hora històrica que Espanya tants i tants anys ha esperat. És un crim, Pau, és un delict. No fer cas de Tànger!... Ah! No fer cas d'aqueixa perla

recolzada vora el mar, que'l destí avui ens regala!... Sort que no tot-hom està tan atrassat com tu...
—Torna-hi!...

—Sí; l'idea s'ha obert pas i farà camí, no ho dubtis. La sort ho vol: ara o mai!... Quan en la fornal d'Europa s'està a sang i a foc forjant un novíssim món gindriem la calma de comportar que algú ens prengués lo que és nostre i com a nostre és mirat?... Impossible!... Hem d'anà a Tànger i hi anirem. Res hi fa que quatre ximplés s'hi oposin, Hi anirem!... Ja està fallat.—

En Pau, que apenes s'aguanta de dèbil, aixeca el cap i mirant als ulls d'en Pere, diu amb accent desmaiàt:
—Confórme; hem d'anà a Tànger... Però, en el moment actual, ¿no seria preferible que ens en anessim a sopar?
C. GUMA

Pobre historia!

QUAN els senyors historiadors haurán aquilatat, del modo que ells saben fer-ho, les gestes tràgiques de la terrible guerra que avui patim els europeus, serà curiós llegir les tergiversacions i els capgirells que hi donarán per a ensenyança i escarment de les generacions futures.
Nosaltres, la veritat, no hi posem gaire fè en lo que s'escrigui amb caràcter de «definitiu» sobre la guerra.
Havem tingut ocasió de comprobar que les histories bèl·liques de tots els temps han sigut sempre les *celestinas* de tots els crims

i de totes les malifetes, les encobridores de tots els col·lectius assassinats. O sinó, aneu fullejant-la: de qui és sempre la raó?... de qui és sempre la gloria?... de qui són sempre el dret i la justicia?... Del victoriós, del que guanya, del més pinxo, del *matón*. La historia ens parla admirativament, idolàtricament de tots els grans murrís que han assolat les terres lliures. De les virtuts que han adornat a les víctimes, d'això no'ns en diuen ni un mot. Com més gros és el terrabastall, més auriola i més llorer pel responsable; com més abominable el crim, més incens pel criminal.

La veritable revolució a favor d'una pau ferma i durable, d'una seguretat de pau completa i sòlida per a la humanitat, l'han de fer els historiadors futurs donant a cada César lo que sigui séu, repartint equitativament les flors i les espines. Quan jutgin amb més conciencia; quan deixin d'incensar la força bruta i el cop-de-puny per a aplaudir el veritable heroisme i l'abnegació; quan donguin més valor al dret i a la llibertat dels pobles que a l'astucia i a l'enginy de les cancelleries; quan demostrin més pietat per l'invasor que entusiasme per l'invasor, aleshores pot-ser valdrà la pena de llegir-los amb interès i de fer-ne una mica de cas. Però això no ho veurem, per ara, no ho veurem perquè les histories, com les mateixes guerres, no's preparen amb el cor sinó amb el cap; no s'escriuen de cara al Bé i a l'amor universal; tot en elles és fredor, quan no odi; no s'inspiren en el sentiment d'humanitat sinó en la claretat dels mapes, i ja sabem, avui, d'on venen totes les cartes geogràfiques més ben detallades: de Leipzig.

«Ara no's pot jutjar aqueixa gran lluita amb la deguda equitat—diuen els sensats—perquè la passió ens cega; perquè els lligams de raça o les simpaties de civilització ens «quiten» el coneixement. Després, després sí; d'aquí a cent anys podrà jutjar-se la guerra actual amb tota imparcialitat.»

Però ja veureu com d'aqueix desori europeu, l'Historia no'n contarà sinó mentides. I, encara, preguem que no sigui algun descendent dels noranta i pico de savis del ma-

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 23 AL 29 D'ABRIL DE 1915

Per terra

En el teatre occidental de la guerra, els alemanys han intentat una nova ofensiva. Aquesta ofensiva s'ha desenrotllat en tres punts principals: el nord d'Iprés, les altures del Mosa i la muntanya d'Hartmannsweilerkopg (Alsàcia). En els dos darrers llocs, l'intent ha estat rebutjat totalment. En la regió d'Iprés, gracies a l'ús criminal de gassos asfixiants, els teutons van obtenir un èxit momentani sobre'ls aliats, guanyant dotze o quinze kilòmetres quadrats de terreny i apoderant-se de quatre petites poblacions belgues. Emperò, els contra-atacs de les tropes anglo-franco-belgues, han deturat l'empenta enemiga i han reconquerit una part considerable del terreny abans perdut. Les baixes han estat grosses per ambdues parts.

Com se veu, la pretesa gran victoria dels germànics, no és altra cosa que una de les habituals hiperboles d'aqueix Tirteu, que redacta les notes oficials alemanyes.

S'ha reanuat l'atac contra is Dardanelis. I ara ens toca posar aquest fet sota l'epígraf *per terra*, puix no es tracta ja d'una operació marítima, com van ésser els primers atacs, sinó d'una operació combinada, l'aspecte més important de la qual és, sens dubte, el terrestre.

Pels dos costats del pas dels Dardanelis han desembarcat nombrosos contingents aliats d'infanteria i artilleria. Malgrat la obstinada resistencia dels turcs, les tropes angleses i fran-

Invents de guerra

Les noves bombes asfixiantes (Made in Germany)

ceses s'han fet fortes en la costa i avancen cap a l'interior. Es de creure que no trigarem gaires dies a tenir notícies sensacionals d'aquell nou teatre de la guerra.

Per mar

Un accident dolorosíssim: en el mar Adriàtic, el submarí austriac n.º 5 ha torpedejat i enfonsat el cuirassat francès *Lion Gambetta*, de 12.000 tonelades i de tipu modern. De 700 homes de la tripulació se n'han salvat 108. El submarí va aprofitar el temporal i la nit fosca. Havent tocat un dels torpeus el departament de màquines del cuirassat, aquest s'enfonsà en deu minuts. La major part de la tripulació dormia. Aquesta catàstrofe, però, careix de trascendencia. L'esquadra francesa segueix essent sobradament iorta per tenir tancada l'esquadra austriaca.

Per l'aire

Segueix la gran activitat que la primavera ha dut en les regions aeries. La superioritat de l'aviació aliada ha estat demostrada novament. El famós Garrós ha caigut presoner, però els centenars d'aviadors francesos continuen la feina. En els darrers dies han estat bombardejats amb eficacia una pila de llocs militars alemanys, entre ells els grans coberts de dirigibles de Friedrichshafen. Diversos avions germànics han caigut. Els caçadors aliats han fet bona cacera.

RESCENTS republicans d'Alcúdia (Mallorca) i de Carlet (València) han enviat un missatge an en Romanones, participant-li que s'adhereixen a la monarquia i es posen incondicionalment a les ordres del comte.

An aquests trescents socis se'ls podria repetir allò que un republicà aragonès, ja difunt, deia una vegada a uns correligionaris que tampoc llauraven gaire dret: —Eso prueba la clase de republicanos que seís.

De totes maneres, hem d'alegrar-nos de la conversió d'aquests mudables ciutadans, com ens en alegrarem de la de don Melquiades, el dia en que el *pico de oro* dongui, definitivament, el salt a la monarquia.

Val més ésser pocs i bons, que molts però plens de tares.

Jaumistes i dretes de tota mena amb inclosió de Lliga i Comitè de Defensa, projecten un grandíssim míting a favor del batlle Boladeres.

Els organitzadors anuncien que el tal míting serà *monstruo*.

I ho creiem així mateix. Serà una especie de Drac o de Patum de Berga. I s'hi diràn moltes *monstruositats*.

A Tarifa hi ha hagut un motí en tota regla, degut a l'extraordinària puja que ha sofert el preu del blat.

Sembla que'l poble, empipat, assaltà fleques i fàbriques de farina, destruint les existencies.

Parlant d'això, diu un diari: «El alcalde ha telegrafiado al Gobierno pidiéndole, en nombre del pueblo, que se cumpla la ley de subsistencias.»

«Han vist quines pretensions? No demana poc, aquest alcalde!... Que's compleixi la llei!...»

A Espanya—l'alcalde de Tarifa ja hauria de saber-ho—les lleis es fan precisament per això: Per tenir el gust de no complir-les.

Per la superioritat jaumista s'ha donat ordre als requetés de que en les excursions i aplecs «no duguin boines ni banderes».

Ficim-se que de lo demés no se'n parla. Boines ni banderes no se'n poden dur... Ara, crucifijos els que vulguin.

A l'últim, després de dos mesos llargs d'angunies, ha pogut el Govern trobar els cent milions de pessetes que, per a sortir d'apuros, necessitava.

I ara què farem? Perquè és precís tenir en compte que aquests cents milions «ja estaven gastats» abans de tocar-los, i d'ells, a hores d'ara, no'n queden en les arques del Tresor ni una pesseta.

«Què farem, doncs? Una nova emissió de deute?... Un altre *sabla-zo* al Banc?...»

Per aquí, per aquí és *por donde viene la muerte*.

El Diari del Cairo, l'altre dia, deia, tot fent brometa:

«Ja arreglen la Rambla de les Flors! En Montero, l'actor popular, ja no podrà fer més xistos sobre'l paviment.»

Cal dir que'l Diari del Cairo cada dia en parlava del tal paviment, però no per fer xistos, és que veia molts *tarugos* per terra i no'ls podia aprofitar.

La comedia municipal ofereix ara una escena força interessant. Parlem de la batalla de l'alcalde de R. O. i els concellers republicans.

Aquests vinga dir a l'alcalde: —Faci el favor de tocar el dos.

I l'alcalde vinga respondre: —Doncs no'm moc...

I, els concellers, vinga fer el maó i no voler entrar a la sessió. Quin conflicte! Els regidors lerrouxistes sense voler entrar a la sessió!...

Però tot s'arreglarà. Els regidors, com a bons demòcrates, diràn: —Nosaltres no som ningú per a resoldre això. Ho tenim que consultar a la junta municipal.

I la junta municipal, *en pleno*, dirà: —Vostès tenen que vetllar pels interessos del poble i el seu dever és tornar a la sessió amb en Boladeres o sense en Boladeres.

I els lerrouxistes, víctimes del seu dever, tornaran al saló.

Niñas! al salón.

Als casinos, casinets, tertulies, penyes, corrillos, s'està fent un nou partit republicà. Aixís com sona: un nou partit republicà. No és que s'hagi inventat una nova fórmula de República, és que s'acosten les eleccions.

No sabem encara si serà *bloque*, coalició, lliga, agrupació o joventut. No sabem més que en Layret és el jefe. Es lo que deu haver pensat el distingit advocat:

—No és quefe en Romanones?... Doncs jo també poc ésser-ho.

Entre cojos anda el juego.

El «Centro Monárquico Conservador» de Barcelona, està portant a la fi importants treballs per a... reformar el cens electoral.

Quina manera de perdre temps! Fos per a reformar el resultat de les eleccions!

A Madrid, en Dato, ha ofert un sopar a les personalitats polítiques de Barcelona que's troben a Madrid. Els diaris madrilenys tot seguit

han fet comentaris dient que's tractava de crisis.

En Dato, va dir: —Només ha sigut acte de gracies, per les festes que m'han fet a Barcelona.

I és que en Dato, sab que, a Barcelona, tot s'arregla amb un tec o amb un set i mig.

Dia per altre llegim en els diaris. «El señor Lerroux, ha salido para Madrid.» «El señor Lerroux, ha regresado de Madrid.» «El señor Lerroux, ha salido para Madrid.» Ja'ns ho pensavem això de que en Lerroux tenia ànima de viatjant. Ara lo que no sabem és si viatja per compte d'ell o per compte d'un altre.

Això de Gibraltar va de veres. Els intel·lectuals, els diaris, els polítics, comencen a parlar, seriósament, en la recomquesta de Gibraltar. Aquest, ara per ara, és l'ideal de la unió espanyola que parla, escriu i mana.

Diuen que necessitem Gibraltar per a tenir un sojorn les l'esquadres.

I si arribem a tenir Gibraltar? aleshores necessitarcm esquadres per a que el *peñón* no faci un mal paper. ¡Però salvarem l'honor com al final dels melodrames!

Mobilització celestial? Un diari clerical francès, *L'Opinion*, fa una crida, en serio, a tots els sants i santes patrons i patrones dels departaments francesos, per a que donguin la victoria als aliats.

Es dirigeix a Sant Miquel, a Nòtre Dame de París, a Santa Genoveva, a Sant Lluís, a Santa Joana d'Arc i a tres o quatre sants més, i els prega que's *mobilitzin* per a la salvació de la França.

Això és! Que baixin i que's posin a les ordres d'en Joffre.

Però ja'm sembla sentir eis sants del cel i o que diràn:

— Si voleu res, pugeu aquí dalt.

La «Lliga» repartirà per tota Espanya deu mil exemplars dels discursos sobre el pensament econòmic de Catalunya.

Ens semblen massa discursos. Ja han calculat bé si hi són, a Espanya, deu mil persones que sàpiguen llegir?

I, sobre tot, capaces d'entendre'ns?

S'assegura que hi han corrents de simpatia entre en Melquiades Alvarez i en Romanones. De més verdes s'en maduren.

I de més cap-verds també.

A Figueres han estat divertits aquests dies.

En una setmana han rebut dues visites de gent d'importancia: una, la del bisbe de Lleida; altra, la de la ballarina *Tòrtola Valencia*.

Sempre val més això que una tramontanada.

Un aixerit tonto.

Ha sigut descoberta la martingala d'un timador que's fa passar per frare i demana la pela per aquests móns de Déu, visitant a les families de la crosta de baix, i ensenyant-los una targeta que diu:

«*Fray Antonio de Carcagente.*»

Es clar que ha sigut descobert, si no fa tant poc dissimulat.

Això de «Carc... gente» per força ho havia de pendre com un insult la *gente carca!*

En Romanones està empenyat en que ens quedem amb Tànger.

Altres amb Tànger i Portugal. L'Azcarate, vota per Gibraltar.

I ja veureu com, a l'últim, ens quedarem... a les capses.

En el banquet amb que, de retorn de les Balears, s'obsequià dilluns a València al comte de Romanones, mentres aquest, tot satisfet, pronunciava el corresponent discurs, els comensals van entusiasmar-se de tal manera, que molts d'ells varen posar-se a rompre els plats les copes i les ampolles, i fins va haver-hi un que, més entusiasmat que'ls demés, va badar el cap a un altre d'un cop de cadira.

Lo qual, ben considerat, demostra dugues coses:

Que'ls correligionaris d'en Romanones són tots gent d'ordre.

I que la tant discutida unió dels lliberals és, decididament un fet.

Llegeixo:

«Els tradicionalistes catalans enviaran dilluns de pocs dies un missatge a don Jaime.»

Es lo més ben pensat.

Mentres fan això na fan res més.

I els pacífics ciutadans és troben, mentrestant, fóra de perill.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
Tinta Ch. Lorilleuz y C^{ia}